

Kronieken november 2012

Allerheiligen is voor het Effatakoor: zingen in de gevangenis. Een 25-tal zangers, mooi verdeeld over de stemmen, een 40-tal mannen en vrouwen in de zaal. De sfeer is Allerheiligen én Allerzielen tegelijk, kan ook moeilijk anders. Wij denken ook aan alle mensen die we hebben gekend, heiligen, nog niet heilig, nooit heilig verklaard, gewone mensen. Woorden van verleden jaar zijn hernomen: *“Elke heilige heeft een verleden, elke zondaar heeft een toekomst”*, woorden die viering en zang goed samenvatten.

Na de homilie worden zes kaarsjes aangestoken, één voor wie hier overleden is, één voor wie in de buitenwereld overleden is, één voor de lijdende of overleden familieleden van wie hier werkt, één voor onze eigen vrienden, levenden die soms niet overeenkomen of vergeten doden, één voor die overledenen aan wie niemand nog denkt, een voor onszelf, bijvoorbeeld voor een vader die een viertal maanden geleden begraven werd: *“Vader, ik leg mijn leven in uw handen!”*

Wij zingen enkele strofen van het ‘Amazing Grace’:

*Amazing Grace, how sweet the sound,
that saved a wretch like me.
I once was lost but now am found,
was blind, but now I see.*

Het slotlied past wondervol in deze dagen: ‘Salve, Regina, Mater misericordiae’.

De eerste donderdag 1/11: bijeenkomst van de stuurgroep! Toch nog eens goed nadenken over de oude teksten van kerstliederen (Je kunt toch óók niet gaan zingen van ‘*Jingle bells!*’) Het standpunt bevestigen dat in Effata de overledenen worden herdacht samen met de verrijzenis. Een dikke proficiat voor de herwerkte website, waar nu ook regelmatig korte berichtjes zullen verschijnen, om de website nog aantrekkelijker te maken. En voor het bezoek van een groep mensen samen met Dirk De Backer wordt een heus ontvangstcomité samengesteld!

Op 3/11 is in de namiddag de meditatiegroep samengekomen met Walter VW, en het is hij ook die de gemeenschap verwelkomt voor de Effataviering. In deze tijd van storm, in Haïti en op de Oostkust van de Verenigde Staten, in de Fordvestiging in Genk, is solidariteit en rust zoals je die in Effata vindt meer dan nodig.

Vorige week sloten we het tweede deel van het Marcusevangelie af met het verhaal van de blinde Bartimeüs. Uiteraard volgt nu het derde deel: Jezus komt Jeruzalem binnen en hij wordt feestelijk onthaald.

Stel je dat voor in Rome, en dat Jezus daar de laatste week van zijn leven zal doorbrengen: hij komt op het Sint-Pietersplein... Kardinalen en theologen hebben hem gezien, ze willen meer weten en discutereren dus met hem om hem op de proef te stellen. Hetzelfde gebeurde in Jeruzalem: Farizeeën en Herodianen discutereren met hem over van alles. Of je wel belasting mag betalen aan de keizer, of hij gelooft dat de mens over de dood verder leeft. Ze komen met allerlei spitsvondigheden af: wie bij de verrijzenis de man zal zijn van een vrouw die achtereenvolgens drie mannen heeft getrouwd! Jezus antwoordt op die vragen, hij antwoordt correct. Als het terug rustig is komt er een Schriftgeleerde bij hem, met een eerlijke vraag: *“Wat is het voornaamste gebod?”* (Marcus 12, 28-34).

Veertien dagen geleden was een groep van Effata in een synagoge in de Jodenbuurt in Antwerpen. De gids sprak over de 365 geboden en de 248 verboden voor de Joden, waar wel eens wordt mee gelachen, maar het grootste deel van die geboden en verboden zijn feitelijk normaal, want ze zijn ook vervat in de wetten van dit land! Bovendien: het kerkelijk wetboek telt meer dan 1700 wetten, dus ... 613 is niet zóveel!

Als we goed nadenken: de voornaamste wet waar Jezus van spreekt, zijn er feitelijk twee! God graag zien, de naaste graag zien, en ze zijn compleet gelijk aan elkaar.

Voor enige jaren was er een discussie: het christendom is feitelijk geen godsdienst, de christelijke liturgie geen eredienst. We moeten kijken naar elkaar, zorgen voor elkaar, maar God heeft niet nodig dat wij hem eren. Jezus zegt dat tot aan zijn dood: *“Hoor Israël, De Heer onze God is de enige God!”* en hij combineert dat met een gelijk gebod t.o.v. de naasten. Godsdienst is dus mensendienst.

God vraagt niet dat wij hem bewieroken, hij vraagt dat wij zijn schepsels eren, de naasten liefhebben. Natuurlijk zijn wij daar voor, maar wat als het gaat over de bedelaars van de Lange

Munt, over een directeur die nooit ziet wat we juist doen, over collega's die ons tegenwerken, over een student die zonder lichten in het donker rijdt en plots de weg dwarst? Dan is het niet zo gemakkelijk!

Jezelf lief hebben is ook niet zo gemakkelijk. En het gaat niet over hier de eerste zijn. Of over de beste zijn op het voetbalveld! Maar wel als je een kermel geschoten hebt, als je een mislukte relatie hebt, dan niet de schuld bij anderen leggen. Jezelf lief hebben als je ziek bent, als je een andere geaardheid hebt! En dan ook God nog graag zien, God tot wie we willen bidden, maar ... wie is Hij? Zorgt Hij wel voor ons? Vastnemen kunnen we Hem niet, wel lief hebben! Zoals we houden van een wandeling, van lekker eten, houden van een schitterend landschap, maar dat dan ook beschermen, er respect voor hebben! Zo leggen we een stukje van onszelf in de handen van God, want houden van is gelijk aan vertrouwen.

Wij hebben gebeden: God, Gij weet wat er leeft in ons hart, wij zijn bereid te doen wat Jezus ons heeft voorgedaan om mensen te worden tegen wie Jezus kan zeggen: *"Gij zijt dicht bij het koninkrijk van God!"*.

8/11: Voorbereiding van de advent. Twaalf, allemaal leden van de stuurgroep, aanwezig. Twee onderwerpen: de advent én het aandenken van Kerstmis, twee onderwerpen die dan toch met elkaar verbonden zijn, maar soms eens door elkaar heen lopen. Het thema van Welzijnszorg dat wij volgen is: *"Armoede verjaart niet."* Elke weekend wordt er een kaart getrokken: de kaarten van belofte, gerechtigheid, herverdelen, vertrouwen. De laatste kaart van de toekomst, het kind, is voor Kerstmis. Daar duiken de woorden op: *"Alles van waarde is weerloos!"* Adventskalenders zijn ter beschikking, aan de pilaren in de kapel komen affiches met het thema. Speelkaarten uit het kaartspel van Welzijnszorg worden vóór de viering uitgedeeld. De teksten van de lezingen, kort en bemoedigend, van Paulus, worden op speelkaarten aangebracht die na elke adventsviering worden uitgereikt als aandenken van die adventsviering. Odette mag verder aankopen, Magda en Jo kunnen drukken, Lut en wie haar helpen kunnen kindjes maken. Op naar Kerstmis!

9/11: koorrepetitie, mét Guido, liederen voor 'Vlaanderen zingt kerst' op 26 december in Destelbergen. Het ziet er eenvoudig uit, maar je mag nooit vergeten dat deze oude liederen een moderne toonzetting hebben gekregen, doch in wezen volksliederen zijn gebleven, dus maak het niet te stijf! Opletten ook voor kleine verschillen, of voor noten die gesplitst worden over twee lettergrepen, of voor: wie zingt welke strofe!

10/11: In de namiddag zijn onze zes catechumenen onder de leiding van hun catechisten en peter/meter gaan 'natuurwandelen' in Vurste. Zie de mooie foto's over o.a. 'vertrouwen op elkaar' op deze website.

Dan Gevi Effataviering. Ludwin die verwelkomt, verwijst naar de actuele gebeurtenissen en meer speciaal naar de presidentsverkiezingen in De Verenigde Staten, gewonnen door Barack Obama. Wat hem speciaal opvalt, is dat Amerikanen geen schroom hebben om met hun *'God bless America'* God bij de politiek te halen, er is dus veel minder invloed van het begrip 'scheiding van Kerk en Staat'. Wat dat betreft leven wij, volgens hem, veel meer in een schuilkerk, ook op het politieke forum. Wat een schuilkerk is? Volgens de dikke 'van Dale' is een schuilkerk: de verborgen, aan het gezicht onttrokken, geheime kerk van rooms-katholieken, ... Dat komt volgens mij niet overeen met onze kerken! Maar ook in een 'schuilkerk' moet er licht zijn, dus mogen alle kaarsen branden!

Vorige week hebben wij Jezus achtergelaten bij de Tempel, het centrum van het joodse leven, waar in Jezus' tijd nog dagelijks aan gewerkt werd. De Tempel was een schenking van Herodes de Grote, en de joden vonden dat best omdat de plaats waar God zou wonen, zo schitterend was geworden en Jeruzalem het centrum van de wereld was geworden. Ook de joden droegen aan de tempel bij, aan elke ingang stond er een geldkist met een conisch gevormde opening, een soort 'goottoeter'! Aan de klank van wat er in gegooid werd, hoorde je hoeveel iemand gaf, het was dus interessant te horen wat er gegeven werd.

Jezus is daar ook, hij moet vragen beantwoorden in de zin van: *"Bij welke groep hoor je?"* Ze stellen hem op de proef!

Diego leest het evangelie (Marcus 12,38 tot 13,2) en slaat daarbij ongewild het eerste deel over. Wij horen dat een arme weduwe twee munten in de geldkist gooit, al wat zij had! Wij horen dat er van al die stenen en grote gebouwen, geen steen op de andere zal blijven staan. Maar het eerste

deel is een aanval op de predikanten, op de priesters: over hen zal een bijzonder streng oordeel worden uitgesproken! Jezus spreekt dat strenge vonnis uit over de priesters, over hen die hun belangrijkheid laten merken. Maar Jezus heeft het ook over onze wereld, waar we zorgen dat mensen weten dat we er zijn, dat ze weten dat we ons best doen, dat ze weten dat we belangrijk zijn.

Er zijn natuurlijk altijd mensen die vinden dat een priester moet voorgaan (Guido heeft daar ook geen probleem mee), maar het echte probleem is dat die priester het normaal vindt dat de mensen meer aandacht hebben voor hem dan voor anderen. Het is goed dat mensen respect hebben voor je, maar dat wordt je zo snel gewoon!

Jezus zegt: in onze kleine wereld nodigen we elkaar uit om daar gewoon mee om te gaan.

In het tweede deel wordt door vertalers dikwijls gesproken van een heel klein bedrag (bijvoorbeeld 2 eurocent) dat door de weduwe wordt gegeven. Dat kan niet Jezus' bedoeling geweest zijn, want daar kon ze zeker niet van leven. Maar het is wel de bedoeling dat wat ze gaf voor haar zeer belangrijk was: heel haar levensonderhoud!

En het derde dat Marcus schrijft, kan voor hem al geen onbekende geweest zijn: de Tempel is al verwoest! Dát schrijven was niet zo moeilijk! Maar Marcus wil er hier de nadruk op leggen dat de verbondenheid tussen geloof en machtsuitoefening in elkaar stort, dat Kerk en Staat moeten scheiden. Jezus zegt: maak je daar toch niet druk over!

Wij hebben gedankt voor de genezing van Ruth en voor al die lieve mensen die om haar bezorgd geweest zijn, wij bidden voor de mensen die rondgegaan zijn voor 11.11.11. Wij hebben gebeden voor een man die overleden is na een pijnlijke strijd tegen kanker. En bid met ons voor de goede afloop van de operatie van een vriend.

Na de viering en de broodjes en de kramiek en het melkbrood met koffie of chocolademelk, 'verschijnt' Tom V om ons te vertellen over hun reis naar de Congolese redemptoristen in de voorbije zomer en om te spreken met beeld en klank over het voorstel van inleefreis 2013 naar Congo (Kinshasha en Bas-Congo).

17/11: Effataviering. Caië verwelkomt en op het eerste gezicht heeft ze slechts herinnering aan somber weer, aan somber nieuws uit Syrië en de Gazastrook, aan een kind dat verweesd achterblijft. Maar er zijn ook mooie momenten geweest zoals toen iemand een luisterend oor had voor haar. Met die wens: een mooi moment voor iedereen, kunnen wij de viering beginnen.

Vandaag lezen wij een laatste stukje uit het evangelie volgens Marcus, volgende week is het al het feest van Christus Koning! We weten niet precies waarom de samenstellers van de liturgische kalender dit stukje evangelie hebben gekozen, maar het past bij deze donkere tijd, een tijd waarin mensen vragen stellen. Het is een stukje uit het apocalyptische deel van Marcus (Marcus 13, 24-32).

Het doet denken aan de tijd van Antiochus IV Epiphanes, koning van de hellenistische Seleuciden die in 168 vóór Christus de tempel opeiste voor de dienst van Zeus en er varkens liet slachten, zowat de zwaarste belediging die iemand de Joden kon aandoen. Er was geen sabbat meer, geen besnijdenis, men deed aan sport op de Hellenistische manier, naakt! Daartegen ontstond apocalyptische lectuur, het boek Daniël.

In de tijd waarin Marcus schrijft is Petrus dood, is Paulus gestorven, is de Tempel afgebroken, tot de laatste steen. Dus ontstaat er nu ook apocalyptische lectuur, als antwoord op de vraag: "*Wat doen we nu, wat doen we met die toestand?*"

Ook nu in onze tijd stelt men de vraag: "*wanneer komt het einde van de wereld?*" Er zijn daarover regelmatig voorspellingen! Denk aan Nostradamus die het eind voorspelt voor het jaar 2021, met een laatste paus ... Denk aan de Mayakalender! De wereld loopt op zijn einde (zoals die kalender ...)! Op Youtube waren er veel voorspellingen over het einde van de wereld: de zon zou ontploffen, de wereld in een zwart gat vallen! Die voorspellingen zijn afgesloten, maar ze blijven in de geest van de mensen leven. Ook in ons eigen leven waar we vrezen voor een wereldoorlog als er oorlog komt tussen Palestijnen en Israëliërs. Als de wereld zal vergaan als er een atoombom is in Iran, als iemand ongeneeslijk ziek is, als een confrater waarschuwt vóór zijn bekentenissen in de krant komen.

Maar de sterkte van dit verhaal in het evangelie is niet profetisch, niet het einde van de wereld wordt voorspeld. Apocalyptische lectuur zegt dat niet, wel zegt ze: "*Maak u geen zorgen, wees waakzaam, kijk wat er gebeurt! Er is hoop!*"

In Palestina zijn er twee bomen die hun bladeren verliezen en ze dus ook terug krijgen in de lente: de olijfbom en de vijgenboom. Jezus neemt de vijgenboom als voorbeeld: *“Er komt weer leven in de boom; zijn kleine bloemen die opgesloten zitten in de bijna gesloten, vlezige bloembodem, gaan bloeien. Wees klaar, er is toekomst voor de mens (... zelfs voor de congregatie van de redemptoristen!).”* En er is toekomst, want Jezus is met de mensen begaan en hij laat hen nooit los.

Apocalyptiek kan ontmoedigen en er kunnen natuurlijk verschrikkelijke dingen gebeuren, maar kijk u daar niet blind op: zie de knoppen aan de vijgenboom! Vertrouw dus op het woord van Jezus: *“Hemel en aarde zullen voorbijgaan, maar mijn woord blijft bestaan!”*

Wij hebben speciaal gebeden, en bid met ons, voor alle mensen voor wie de donkerte zo zwaar weegt, dat ze de wanhoop nabij zijn: dat ze in het woord van Jezus toekomst mogen vinden.

“Heer ontferm u”: ondanks de troosteloosheid van de natuur en de duisternis in ons hart, maak van ons mensen die teken zijn van Góds zorg voor mensen.

Koorrepetitie op 23/11: Kerstliederen bij de vleet als voorbereiding op het zingen in Destelbergen, ‘U zijt wellekome’ met het Davidsfonds. Maar ook nr. 150 Stille Nacht, niet te luid, anders krijg je die kleine nooit stil! En een versie van ‘Door de liefde laat u wakken’ met vierstemmig refrein, op stapmaat 2/4 ‘alleen, vooruit!’. Ook nr. 142 ‘Puer Natus’ en ‘Maria die soude naar ...’ en nr. 149 ‘Suza Nina’ met solo en driestemmige ‘Ah’ met inbegrip van het refrein (solo en allen én een extra ‘Stille nacht, ...’).

Frans C verwelkomt de Effatagemeenschap, die een beetje uitgedund is want het is zesdaagse in het Kuipke in Gent, op de Effataviering van 24/11. In de voorbije week hebben wij meegemaakt wat onzekerheid met mensen doet, maar wij hebben toch die éne zekerheid: dat wij steun vinden bij God in onze viering.

We zijn aan het einde van het kerkelijk jaar, nu is het dus het feest van Christus Koning van het heelal. Voor mensen die wat ouder zijn, zoals ik, heeft Christus Koning een feestelijke klank. Vroeger werd dat feest in de parochies groots gevierd en alle verenigingen met een C of een K in hun naam stroomden van heinde en verre naar het feest. Er was veel volk in de kerk, de orgelist speelde zich de vingers blauw op het orgel, wij zongen uit volle borst: *“Koning van de zielen die u minnen, Hóóósanna!”* Christus Koning was een feest waarop de christenen zich toonden, het was ook het feest van de Chiro. Ingesteld door paus Pius XI in 1925 in herinnering dat 1600 jaar voordien het concilie van Nicaea had plaatsgevonden bevestigde het de Christenen wat ze waren, met hoeveel ze waren, en het was niet meer genoeg dat Christus de koning van de christenen was: hij werd de koning van het heelal!

Het evangelie van vandaag (Johannes 18, 33-38) geeft het beroemde dovemansgesprek tussen Pilatus en Jezus weer. Nu is Pilatus el echt geïnteresseerd in Jezus en in het feit dat hij ‘Koning’ genoemd wordt. Pilatus verstaat het niet, want voor hem is koningschap gelijk aan macht. Voor Jezus is het koningschap niet van deze wereld. Het staat dus gelijk met machteloosheid. Niemand kan voor Jezus verplicht worden mee te stappen. Was dat het doel van Pius XI? Vermoedelijk niet, tussen de twee wereldoorlogen wilde hij duidelijk maken dat de christenen niet in het systeem (het nationaalsocialisme) wilden meedraaien. Paus Pius XI maakte van de Kerk de ‘Societas perfecta’. De Kerk heeft niemand nodig om te leven, er is geen plaats voor kritiek, alleen voor bevestiging. De Kerk heeft haar eigen wetten, haar eigen organisatie. Eigenlijk werd de Kerk aan de kant van Pilatus gezet, aan de kant van de groten der aarde. Zie Vaticaanstad, een eigen ministaatje, met eigen ambassadeurs, met eigen wetgeving, niemand heeft er zich mee te moeien of heeft er iets mee te maken. Maar nu stelt men vast dat het niet klopt, nu zou een feest als Christus Koning niet meer ingesteld worden!

Er is dus een taak voor ons: kijken of we aan de kant van Jezus staan, de kant van machteloosheid en zorg, of aan de kant van Pilatus: iedereen moet maar volgen! Denk eens aan de oude kruisbeelden: een beeld van dat waarmee men Jezus nog belachelijk wilde maken: een houten bord met de letters INRI, of Jezus de Nazoreeër, de koning (rex) van de Joden. Zijn wij bereid om als Jezus aan de kant van de machteloosheid, van de liefde te staan?

Bid met ons voor een vrouw die van een hersentumor moet geopereerd worden, bid om ons te helpen boodschappers te zijn van vrede en liefde, om Jezus koning te maken in de harten van die mensen waar niemand naar kijkt.

Eerste vormingscursus op 29/11 over de bouwstenen van een christelijke basisgemeenschap (gemeenschap, liturgie, verkondiging, dienstbaarheid). Vandaag is het onderwerp: Koinonia, wat ten gronde betekent: iets gemeenschappelijk hebben. Eén woord duikt hier telkens weer op: paradigma, model dat ontstaat of ... een bril waardoor we níet meer kunnen kijken (lees het boek van Hans Küng over het christendom!). Hans Küng zegt dat we nu een nieuw paradigma zien opkomen, we zijn op weg naar een andere kerk.

Morgen begint de adventstijd en wij lezen hier de brieven van Paulus, de oudste teksten over het christendom die we kennen, nog 20 jaar ouder dan het oudste evangelie. Wat deed die pas ontstane christelijke gemeenschap: ze kwamen regelmatig samen op de eerste dag van de week (nu de zondag!) en aten er samen de maaltijd van de Heer (lees 1 Kor 11,17-33) én ze waren overtuigd van de spoedige terugkeer van Jezus, van het einde der tijden. Daarom kenden ze ook geen structuren. Zij kwamen samen, er werd gedankt, lof geprezen en verteld over het laatste avondmaal. Wat doen wij: wij komen samen, wij vieren en delen dan elkaars vreugden en zorgen (in feite het omgekeerde, maar dat laatste aspect is voor onze gemeenschap zeer belangrijk), 'kerk zijn' en 'gemeenschap vormen' werken op elkaar in. Als die twee pijlers uiteen gaan verliezen we een deel van de betekenis, een echte (hechte) gemeenschap doet dat dus nog wel. Ook de doop was een essentieel aspect van een christelijke gemeenschap, dan wel de volwassenendoop. De mensen, de volwassenen maakten een keuze, dat was veel consequenter, zeker in tijden van vervolging. Het lijkt er trouwens op dat het nieuwe paradigma gebaseerd zal zijn op de volwassenendoop!

Wij hebben geluisterd naar de brief van Paulus aan de Korintiërs, gewerkt rond het standpunt en de ervaring van bisschop Albert Rouet, aartsbisschop van Poitiers, gebaseerd op het geloof (en het vertrouwen) in het volk van God. Wij hebben geluisterd naar de standpunten en vragen van anderen in kleine groepjes en hebben feedback gegeven naar de grote groep. Wij hebben ons, in mildheid, gebogen over de vraag of we bereid zijn aan gemeenschapsopbouw te doen in andere gemeenschappen die daarom vragen, of we bereid zijn dat wat we van deze Effatagemeenschap ontvangen door te geven, met respect voor de plaatselijke realiteit. Het antwoord is positief, maar net zoals Effata een lange vormingstijd heeft gekend, moet een dergelijke taak langzaam aan worden opgebouwd, met hulp van de Geest!

Ook november is voorbij. Denkend aan het beeld dat Timothy Radcliffe o.p. ons voorhangt over de kerk, waarvan de hiërarchie als het chassis van een auto is, een chassis dat alles bij elkaar houdt en met dat chassis zijn we te druk bezig. Maar dat chassis zorgt niet voor de dynamiek, die moet van ons komen, religieuzen en lekgroepen.

Weet je dat mijn witte camellia al bloeit?

Wouter, vrijdag 30 november 2012